

УДК 631.004.02

КРАМАРОВ ВОЛОДИМИР САВОВИЧ – ГОРДІСТЬ «АЛЬМА-МАТЕР»

Д. Г. ВОЙТЮК, кандидат технічних наук, професор,
член-кореспондент НААН

Ю. О. ГУМЕНЮК, кандидат технічних наук, доцент
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: ugmsg@ukr.net

У цьому році виповнюється 96 років з дня створення в складі Київського сільськогосподарського інституту (нині Національного університету біоресурсів і природокористування України) факультету механізації сільського господарства. Гордістю і окрасою славетної історії факультету є його випускники.

Ця славетна плеяда випускників розпочинається з постаті випускника 1929 року Володимира Савовича Крамарова – доктора технічних наук, професора, члена-кореспондента ВАСГНІЛ, академіка Української академії сільськогосподарських наук.

Володимир Савович Крамаров народився 5 грудня 1906 року в місті Біла Церква Київської області. Батько майбутнього вченого був вихідцем з бідної селянської сім'ї села Ружки Таращанського району Київської області. Маючи у використанні невеликий земельний наділ, батько був змушений поїхати на заробітки до містечка Біла Церква, там одружився і залишився на постійне проживання. Мати народилася в селищі Олександрія поблизу міста Білої Церкви в сім'ї залізничного вантажника. До революції 1917 року батько працював на різних підприємствах (пекарем, офіціантом), а потім повернувся до сільського господарства і вступив до сільськогосподарської комуни, яка була створена на землях поміщиці Браницької. В подальшому перейшов працювати в сільськогосподарську кооперацію.

Досягнувши відповідного віку, Володимир Крамаров став членом «комнезаму» і працював у ньому до реорганізації. В сім'ї Крамарових, окрім Володимира, було ще два брати і три сестри. Один брат Борис служив на Балтійському флоті і загинув під час війни, другий брат Сергій – капітан артилерії, інвалід війни. Сестри проживали і працювали в Білій Церкві. Пішов до школи В. Крамаров у сім років, як згадує в автобіографії «... і навчався наскільки дозволяли обставини мого часу без перерви». Влітку працював на найближчих цукрових заводах слюсарем по ремонту сільськогосподарських машин.

У 1924 році вступив до Білоцерківського політехнічного технікуму, звідки у зв'язку із відкриттям у Київському сільськогосподарському інституті факультету механізації сільського господарства був переведений у цей інститут.

Здобувши фах інженера-механіка Володимир Савович після закінчення факультету механізації сільського господарства в 1929 році, був направлений на роботу в Дніпропетровський зернорадгосп Зернотресту.

Наприкінці 1930 року був переведений на посаду старшого інженера в Ремонтне управління Зернотресту у місто Москву. У 1931 році за сумісництвом він починає викладацьку діяльність на кафедрі сільського господарства в Московському інституті механізації і електрифікації сільського господарства в якості асистента.

Показавши не абиякий педагогічний талант, він переходить на постійну роботу в інститут в 1932 році, ініціює створення кафедри ремонту тракторів, автомобілів та сільськогосподарських машин і його обирають у віці 26 років завідувачем цієї кафедри. З цього моменту розпочинається науково-педагогічна діяльність В. С. Крамарова видатного вченого і педагога. Він розробив програму відновленої у вищих навчальних закладах з механізації сільського господарства дисципліни «Ремонт тракторів, автомобілів і сільськогосподарських машин», курс лекцій і лабораторно-практичних занять, зміст курсового і дипломного проектування; спрямував свої видатні організаторські здібності на створення в інституті лабораторії ремонту машин.

У 1939 році ним виданий один з перших підручників із дисципліни «Ремонтна справа».

У роки Другої світової війни В. С. Крамаров деякий час очолював створену при інституті ремонтну базу, а згодом був відкомандирований до місць евакуації інституту у зв'язку з поновленням роботи інституту по підготовці кадрів.

За час освітньої і наукової діяльності, керівництвом кафедрою в МІМЕСГ з 1931 до 1950 року, а також в Українській сільськогосподарській академії з 1950 року вченим і колективом кафедр, які він очолював, була проведена велика наукова і педагогічна робота в напрямі технології і організації сільськогосподарського ремонтного виробництва, а також змісту і методики викладання лекцій і лабораторних занять.

У 1949-1950 рр. В. С. Крамаров працював на посаді старшого наукового співробітника Всесоюзного інституту механізації сільського господарства (м. Москва), в якому очолював розробку та видання типової технології ремонту тракторів КД-35. В результаті розробленої технології була видана технологічна документація затверджена Міністерством сільського господарства СРСР.

В основу розробленої технології відновлення зношених деталей тракторів і сільськогосподарських машин було покладено використання пластичної деформації металів і спеціальні види механічної обробки. Слід особливо відзначити, що в галузі організації ремонту машин вченим вперше було розроблено теоретичні основи технологічних процесів ремонтного виробництва та інженерна методика їх проектування.

У 1947 році В. С. Крамаров захистив докторську дисертацію на тему «Теоретичні основи проектування підприємств сільськогосподарської

ремонтної моделі», в якій започатковано науковий підхід до організації й оснащення ремонтних підприємств.

У 1949 році В. С. Крамарову присвоєно науковий ступінь доктора технічних наук та вчене звання професора.

У 1950 році В. С. Крамарова запрошують на роботу в «Альма-матір» Київський сільськогосподарський інститут на посаду завідувача кафедри ремонту тракторів, автомобілів і сільськогосподарських машин, де одержав змогу в повній мірі проявити свої видатні наукові і організаторські здібності.

В 1951 році він обіймає посаду заступника директора з навчальної роботи.

В 1953 році він обіймає посаду заступника директора з навчальної та наукової роботи, а в 1954 році заступника директора з навчальної роботи.

У 1954 році КСГІ надано статус Української сільськогосподарської академії і Крамаров В. С. в 1954-1956 рр. призначається проректором з навчальної роботи. У 1956 році В. С. Крамарова було обрано членом-кореспондентом ВАСГНІЛ.

У 1956 році урядом України було прийнято рішення створити на базі Української ордена Трудового Червоного Прапора сільськогосподарської академії і науково-дослідних інститутів аграрного профілю Українську академію сільськогосподарських наук, в числі фундаторів-академіків якої був В. С. Крамаров. Він обійняв посаду віце-президента УАСГН і ректора навчальної частини і працював на цих посадах з 1957 по 1959 рік.

Доречно нагадати, що перша Українська академія сільськогосподарських наук була створена урядом УНР (Симона Петлюри) ще у 1918 році.

Глибоке вивчення і системний аналіз наукового спадку вітчизняних та іноземних учених в галузі теорії виробничих процесів дозволили В.С. Крамарову розробити теоретичні основи організаційного режиму технологічних процесів ремонтного виробництва. Розроблена ним методика інженерного проектування технологічних процесів була включена в програму відповідного курсу вузів сільськогосподарського профілю. Дослідження і теоретичні напрацювання В. С. Крамарова узагальнені у його докторській дисертації та кандидатських дисертаціях його учнів знайшли безпосереднє впровадження у сільськогосподарських виробництвах. Більшість учнів В. С. Крамарова стали завідувачами кафедр ремонту машин, доцентами, керівниками наукових підрозділів науково-дослідних інститутів, зокрема В. С. Малахов, Г. Д. Луцкер, Ю. К. Шкурський, С. К. Зарайський, І. С. Левицький, З. О. Мелконян, О. І. Іванов, М. Д. Лебедев, В. Н. Гнояник, В. Н. Пасічна, І. Є. Тушишвілі, М. І. Велієв, В. І. Саньков.

В кінці п'ятдесятих років ХХ століття було поставлено завдання на створення комплексної механізації вирощування сільськогосподарських культур та виробничих процесів у тваринництві і В. С. Крамарова було призначено в 1959 році на посаду директора Українського науково-дослідного інституту механізації та електрифікації сільського господарства.

Як видатний вчений з питань теорії і розрахунку виробничих процесів В. С. Крамаров за час роботи директором УНДІМЕСГ з 1959 до 1971 року очолив технологічний напрям науково-дослідних робіт інституту в галузі механізації сільськогосподарського виробництва. Розроблена ним методика широко використовувалась вченими інституту при дослідженні і опрацюванні комплексних процесів механізованого вирощуванні сільськогосподарських культур: технологічний процес комбайнового збирання урожаю зернових культур, процес вирощування кукурудзи, цукрового буряка, картоплі, кормових культур, внесення органічних та мінеральних добрив, захисту рослин. Колективом інституту разом з галузевими науково-дослідними інститутами підготовлено понад 50 розробок технологічних процесів механізованого виробництва продукції рослинництва і тваринництва для різних зон України, захисту ґрунтів від водної та вітрової ерозії, які були видані у вигляді рекомендацій для працівників сільського господарства як «Типові технологічні процеси».

Особливої уваги заслуговує розроблений інститутом спосіб роздільного збирання зернових та зернобобових культур, який вперше став впроваджуватись на полях з 1965 року і одержав назву «української» технології, яка в колишньому СРСР щорічно застосовувалась на площі 12 млн. га. За розробку і впровадження у виробництво процесу потокового збирання зернових культур з одночасним подрібненням і скиртуванням соломи співробітникам інституту М. Д. Галенку, І. М. Капліну, І. Т. Нікітенку, Ю. М. Шидловському в 1971 році була присуджена Державна премія УРСР у галузі науки і техніки.

Як здібний організатор наукових досліджень В. С. Крамаров згуртував колектив на виконання наукових проблем державного значення. Очолуваний ним інститутський колектив значно підвищив рівень теоретичних і експериментальних досліджень, зміцнив зв'язки з сільськогосподарським виробництвом і став провідною установою в республіці з питань наукового забезпечення та механізації і електрифікації сільськогосподарського виробництва.

В. С. Крамаров опублікував понад 110 наукових праць, більшість з яких носять фундаментальний характер. Слід відзначити його активну роботу по підготовці наукових кадрів, за його наукового консультування захищено 2 докторські і під його науковим керівництвом 32 кандидатські дисертації. Працюючи на посадах завідувача (1968-1976 рр.) та професора-консультанта (1976-1986 рр.) кафедри ремонту тракторів, автомобілів і сільськогосподарських машин УСГА, професор В. С. Крамаров був головним редактором наукових праць в галузі механізації і електрифікації сільського господарства, які публікувались на той час в Україні. Таких збірників праць вийшло 15 номерів об'ємом понад 200 друкованих аркушів за період з 1960 по 1969 рік.

В. С. Крамаров впродовж 55 років своєї інженерної і науково-педагогічної діяльності приймав активну участь в громадському житті країни:

він двічі обирався депутатом Київської обласної ради депутатів трудящих, був членом ВАК СРСР, членом технічної ради всесоюзного об'єднання «Сільгосптехніка», Головою секції Вченої ради МСГ УРСР, заступником Голови спеціалізованої вченої ради інженерних факультетів УСГА, Головою секції механізації і електрифікації республіканського товариства «Знання».

Багаторічна плідна творча праця видатного вченого Володимира Савовича Крамарова відзначена трьома орденами Трудового Червоного Прапора (1945, 1954, 1959), орденом «Знак Пошани» (1966) та багатьма медалями.

Наукова спадщина, яку залишив по собі академік В. С. Крамаров дозволяє стверджувати про оригінальність його підходів до викладання навчальної дисципліни «Ремонт тракторів, автомобілів і сільськогосподарських машин» в аграрних закладах вищої освіти, створення передумов для подальшого розвитку наукових досліджень по узагальненню основ типових технологічних процесів і рекомендацій з організації ремонту сільськогосподарської техніки у розробку інженерного проектування технологічних процесів вирощування сільськогосподарських культур.

Список використаних джерел

1. Кузня сільськогосподарських кадрів. Колектив авторів. Київ. Урожай. 1973. С. 152.
2. Журнал. Вісник аграрної науки. Спеціальний випуск. Травень 2010.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МЕХАНІКИ ТА АВТОМАТИКИ АПВ НААН
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

***ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ***

***XII Міжнародної науково-технічної конференції з нагоди
118-ї річниці від дня народження
доктора технічних наук, професора,
віцепрезидента УАСГН
КРАМАРОВА
Володимира Савовича
(1906-1987)***

«КРАМАРОВСЬКІ ЧИТАННЯ»

***20-21 лютого 2025 року
м. Київ***

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND ENVIRONMENTAL
SCIENCES OF UKRAINE
INSTITUTE OF MECHANICS AND AUTOMATICS OF
AGROINDUSTRIAL PRODUCTION OF THE NATIONAL
ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE
STATE BIOTECHNOLOGICAL UNIVERSITY

PROCEEDINGS

*XII International Scientific and Technical Conference dedicated
to the 118th anniversary of the birth of
Doctor of Technical Sciences, Professor,
Vice President of the UAAS
KRAMAROV
Volodymyr Savovych
(1906-1987)*

«KRAMAROV'S READINGS»

*February 20-21, 2025
Kyiv*

УДК 631.17+62-52-631.3

Збірник тез доповідей XII Міжнародної науково-технічної конференції «Крамаровські читання» з нагоди 118-ї річниці від дня народження доктора технічних наук, професора, віцепрезидента УАСГН Крамарова Володимира Савовича (1906-1987) 20-21 лют. 2025 р., м. Київ / МОН України, Національний університет біоресурсів і природокористування України. К.: Видавничий центр НУБіП України, 2025. 662 с.

Proceeding of the XII International Scientific and Technical Conference dedicated to the 118th anniversary of the birth of Doctor of Technical Sciences, Professor, Vice President of the UAAS Kramarov Volodymyr Savovych (1906–1987), February 20–21, 2025, Kyiv / MES of Ukraine, National University of Life And Environmental Sciences of Ukraine. Kyiv: Publishing center of NULES of Ukraine, 2025. 662 p.

В збірнику представлені тези доповідей науково-педагогічних працівників, наукових співробітників, аспірантів та студентів НУБіП України, провідних вітчизняних і закордонних вищих навчальних закладів та наукових установ, в яких розглядаються завершені етапи розробок.

The Proceedings presents abstracts of reports of scientific and pedagogical workers, research staff, graduate students and students of the NULES of Ukraine, leading domestic and foreign higher educational institutions and scientific institutions, in which completed stages of development are considered.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

- Ткачук В. А.** – ректор НУБіП України, голова організаційного комітету;
Тонха О. Л. – проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності НУБіП України, заступник голови організаційного комітету;
Ружило З. В. – декан факультету конструювання та дизайну НУБіП України, заступник голови організаційного комітету;
Мельник В. І. – доцент кафедри надійності техніки НУБіП України, секретар організаційного комітету;
- Члени організаційного комітету:**
- Автухов А. К.** – завідувач кафедри сервісної інженерії та технології матеріалів в машинобудуванні імені О. І. Сідашенка ДБУ;
Адамчук В. В. – директор «ІМА АПВ НААН», академік НААН;
Альмейда А. – професор Політехнічного університету Браганси (Португальська Республіка);
Аулін В. В. – професор кафедри експлуатації та ремонту машин ЦНТУ;
Арак М. – директор Тартуського технічного коледжу м. Тарту (Естонська Республіка);
Банний О. О. – заступник декана факультету конструювання та дизайну НУБіП України;
Бєлоєв Х. – радник ректора Університету «Ангел Кънчев» в м. Русе, академік Болгарської АН (Республіка Болгарія);
Борак К. В. – заступник директора ЖАТФК;
Братішко В. В. – декан МТФ НУБіП України;
Будяй О. В. – директор ТОВ «Манн+Хуммель Фільтрейшн Текнолоджі Україна»;
Булгаков В. М. – завідувач кафедри механіки НУБіП України, академік НААН;
Василенко М. О. – завідувач відділу «ІМА АПВ НААН»;
Васильковський О. М. – завідувач кафедри сільсько-господарського машинобудування ЦНТУ;
Войтюк Д. Г. – професор кафедри сільськогосподарських машин та системотехніки ім. акад. П.М. Василенка НУБіП України, член-кореспондент НААН;
Герук С. М. – завідувач кафедри агроінженерії ЖАТФК;
Джеонг Ілля – Голова представництва в Україні «HYUNDAI XITESOLUTION» (Республіка Корея);
Домейка Р. – декан відділення Агроінженірингу, Університету Вітаутаса Великого (Литовська Республіка);
Захарчук О. В. – завідувач відділу ННЦ «ІАЕ», член-кореспондент НААН;
Іванишин В. В. – ректор ЗВО «Подільський ДУ», академік НААН;
Ковалишин С. Й. – декан факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій ЛНУП;
Коренко М. – професор Інституту проєктування та інженерних технологій Словацького аграрного університету в м. Нітра (Словацька Республіка);

- Кувачов В. П.** – декан МТФ ТДАТУ імені Дмитра Моторного;
- Кульгавий В. Ф.** – генеральний директор ВГО «Українська асоціація аграрних інженерів»;
- Кюрчев С. В.** – ректор ТДАТУ імені Дмитра Моторного;
- Литовченко О. В.** – директор ВСП «Ніжинський ФК НУБіП України»;
- Ловейкін В. С.** – завідувач кафедри конструювання машин і обладнання НУБіП України;
- Лопатько К. Г.** – завідувач кафедри технології конструкційних матеріалів і матеріалознавства НУБіП України;
- Лукач В. С.** – директор ВП «Ніжинський агротехнічний інститут» НУБіП України;
- Мельник В. І.** – провідний науковий співробітник відділу науково-технічної інформації НДЧ НУБіП України;
- Мельник В. І.** – професор кафедри оптимізації технологічних систем в рослинництві ДБУ;
- Надикто В. Т.** – професор ТДАТУ імені Дмитра Моторного, член-кореспондент НААН;
- Науменко О. А.** – професор кафедри сервісної інженерії та технології матеріалів в машинобудуванні імені О. І. Сідашенка ДБУ;
- Новак Я.** – професор Університету природничих наук у Любліні (Республіка Польща);
- Новицький А. В.** – завідувач кафедри надійності техніки НУБіП України;
- Ольт Ю.** – професор Інженерного інституту Естонського університету наук про життя (Естонська Республіка);
- Паскуці С.** – професор Департаменту агроекологічних і територіальних наук (DISAAT) університету Альдо Моро в м. Барі (Італійська Республіка);
- Пилипака С. Ф.** – завідувач кафедри нарисної геометрії, комп'ютерної графіки та дизайну НУБіП України;
- Полянський П. М.** – завідувач кафедри загальнотехнічних дисциплін МНАУ;
- Пона Лукреція** – науковий дослідник Національного інституту досліджень і розробок машин і установок для сільського господарства та харчової промисловості (Румунія);
- Продеус О. В.** – керівник відділу збуту Манн+Хуммель GmbH;
- Роговський І. Л.** – завідувач кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту імені М. П. Момотенка НУБіП України;
- Ромасевич Ю. О.** – заступник декана факультету конструювання та дизайну НУБіП України;
- Ревенко Ю. І.** – доцент кафедри надійності техніки НУБіП України;
- Русінс А.** – директор Улброкського наукового центру Латвійського університету природничих наук і технологій (Латвійська Республіка);
- Саченко В. І.** – Голова Ради Асоціації «Укрмашибуд»;
- Савченко В. М.** – доцент кафедри агроінженерії та технічного сервісу ПНУ;
- Сайчук О. В.** – директор ХДФПК імені В. І. Вернадського;
- Сиволапов О. В.** – директор ТОВ «Індустрія техногруп»;

Тін Ю Чен - голова китайського офісу філії університету в Лінї (Китайська Народна Республіка);

Фіндура П. – проректор Словацького аграрного університету в м. Нітра (Словацька Республіка).

Шарибура А. О. – завідувач кафедри агроінженерії та технічного сервісу ім. О. Семковича ЛНУП;

Яковенко І. А. – завідувач кафедри будівництва НУБіП України.